

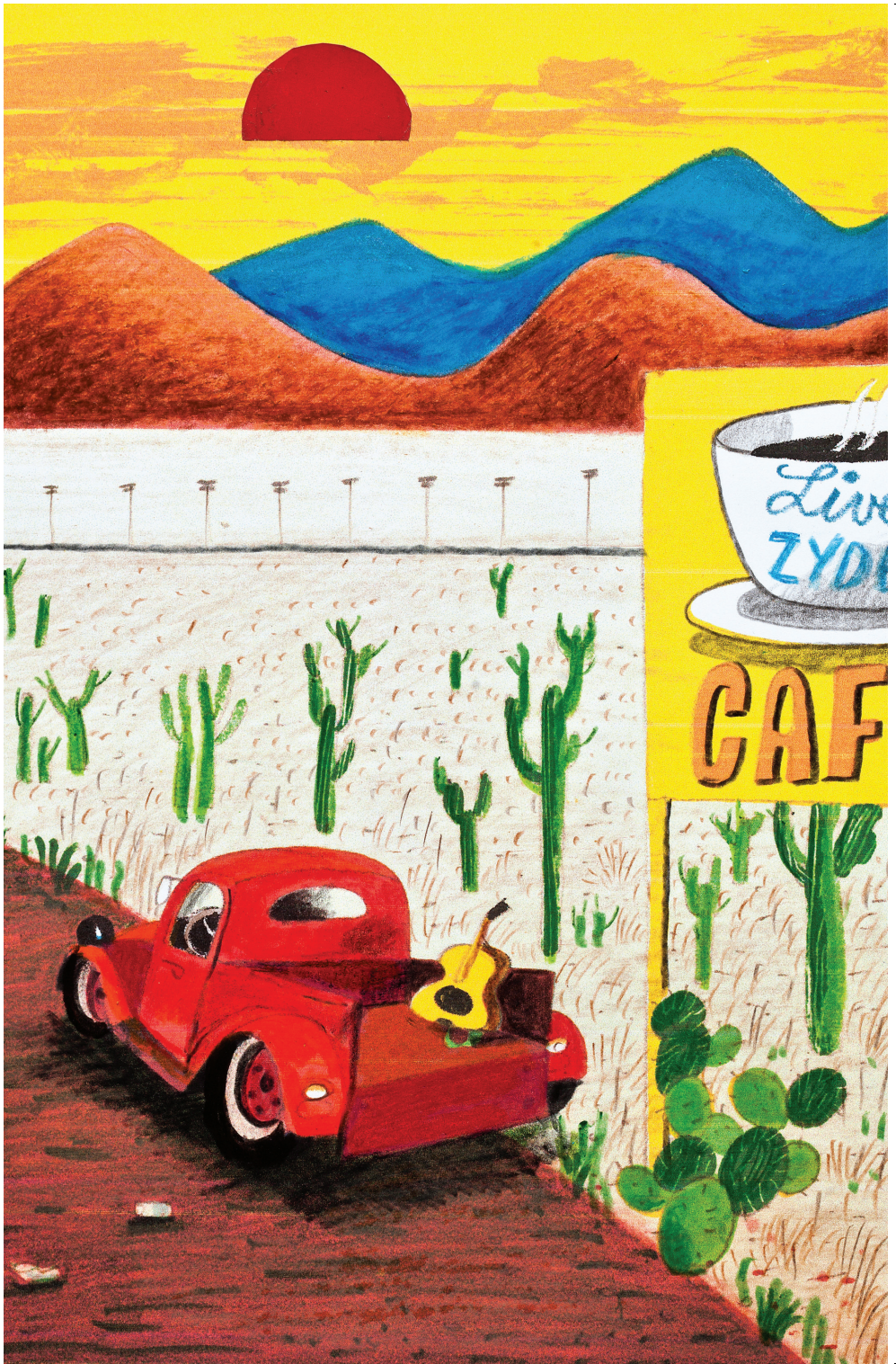
Pootevřené dveře

V souvislosti s tím, že jsme navštěvovali různé nemocnice po celém světě, jsem stále více a více nabíral zkušenosti s létáním. Frekvence transatlantických letů se stupňovala, chvíli trvalo, než jsem pochopil, co je výhodného na *Frequent Flyer* programu, tedy získávání bonusových bodů s aerolinkami.

Je jaro roku 1996. Letíme do Bostonu. Bioinženýr Roman Vopálka a já z Homolky a dva doktoři z Hradce Králové. V ruce svírám vizitku, kterou mi dala Jitka – v té době už dělala našemu novému řediteli styk s veřejností, v rámci novodobé terminologie Public Relations (PR), navštívila Deaconnes Hospital, nemocnici v Bostonu, a od amerického kolegy PR dostala vizitku. A dala mi ji se slovy: „Zkus mi zavolat, možná vás provede nemocnicí.“ Hm, to určitě... Ale zatímco všichni Češi bloumají po Bostonu, kupují kraviny pro svoje milenky, manželky a dětičky, já cítím, že se čas krátí a že na to, abych zkusil zavolat, mi zbývá už jen jeden den!

Jdu na pokoj a volám místní číslo, takže čtvrták (25 centů), to si ještě pamatuji, a zkouším se domluvit. Na druhé straně telefonu se ozve celkem velmi příjemně mluvící člověk a přes to, že stále mám strašné problémy rozumět, co ti kluci američtí říkají, a strašně se snažím, aby bylo rozumět mně, nakonec se dohodneme, že se můžeme do Deacones Medical Center podívat v pátek v pět hodin odpoledne a že se nás ujme jakýsi kardiolog jménem Regis De Silva.

Druhý den u snídaně říkám naší partičce z Čech: „Domluvil jsem prohlídku kardiologického oddělení, musíme do Longwood area, tramvaj – zelená linka, chcete jít se mnou?“ Všichni bouřlivě souhlasí a jdeme tam na pátou! Jedeme zelenou linkou, která je pro mě překvapivě až do současnosti snad jedinou linkou v Bostonu vybavenou velmi starými vagony, v době naší

návštěvy jsme museli používat „toukeny“, které se kupovaly za dolar, posléze ještě lehce podražily, ale dnes už je to samozřejmě úplně jiné. V pět hodin odpoledne jsme v lobby úžasně veliké prosklené vstupní haly, prakticky nově postavené nemocnice. Pro nás šílené zjištění, celou dobu, co jdeme od tramvaje, je to dobrý kilometr možná víc, míváme pořád nějaké nemocnice. V pátek v pět hodin odpoledne je všude šílený chaos, spousta pacientů čeká na taxíky, u recepcy je frmol.

Ptám se na našeho člověka, berou telefon a obratem nám posílají nějakého lékaře z kardiologického oddělení. Je to asi člověk, který má zrovna čas... Nečekáme dlouho. Přišel menší, spíš starší muž snědé pleti, podle mého odhadu původem z oblasti někde kolem Indie a uvítal nás slovy: „Jmenuji se Regis de Silva a jsem kardiolog. Vy jste Češi?“ A protože ostatní z naší skupiny jsou tak trošku pasivní a protože se cítím být zodpovědný za celou tuto výzvědně-vzdělávací akci, když jsem to celé domluvil, logicky se v jednom kuse cpu vpřed a snažím se všechno domluvit já. Regis je poměrně klidný, mám z něj pocit, že on to vnímá jako velmi exotickou akci, patrně neměl sám příležitost vidět a rozmlouvat s někým z východní Evropy, natož s lékaři. Popisuje nám systém práce v Deaconess Medical Center, co dělá, jak učí kardiology v rámci Fellowes programu, rezidenty a studenty, jak se americké akademické nemocnice trápí se ztrátovostí, jak se nevyplácí hospitalizovat nemocné, protože to prodražuje léčbu, prostě mluví o všech detailech amerického zdravotnictví, které nám jsou absolutně neznámé.

Mluví velmi klidně, z vyšších pater budovy nám ukazuje všechny okolní nemocnice, také město Boston, ukazuje mimo jiné i na Massachusetts General Hospital a já v té chvíli netuším, jak po dvou až třech letech tenhle medicínský gigant ovlivní můj soukromý, ale hlavně profesní život. A jen tak, jako by se nechumelilo, nám sděluje, že za dva týdny bude v Praze,

organizuje tam fotografický workshop. „Aha, to je zajímavé,“ žasneme a vůbec netuším, proč je to vlastně tak zajímavé a jaká tato jeho oznamovací věta bude mít vliv na celý můj život, náhoda, která bude určovat můj další posun vpřed! Mám pocit, že o mém životě rozhodují vlastně jenom náhody!

A pak pokračujeme v exkurzi po Deaconess, vidíme jednotlivé části nemocnice, pokoje pro nemocné, tedy výhradně jednolůžkové pokoje, s vtipnými systémy závěsů, infuzních stojanů, komfortních křesel, každé oddělení má svoji místnost pro čekající rodiny. Rodinní příslušníci a vůbec pacientovo okolí je vnímáno jako naprosto integrovaná součást léčby. Respektování pacientova soukromí, jeho otázek, jeho informovanost, to je pro mě velmi nové a mění to moje představy o tom, jak bychom s pacienty měli jednat u nás. Například, to nesmyslné probouzení pacientů někdy kolem půl páté, provádění krevních odběrů, natáčení EKG, hygiena a tak podobně, což naprosto popírá jakékoliv biorytmy a fyziologii spánku. Relaxace! To jsem si ihned vytyčil jako jeden z parametrů, které okamžitě po příjezdu změním. A protože už pozvolna prosakovaly i na naše televizní obrazovky americké seriály z nemocničního prostředí, viděli jsme, že každý nemocný má to, dnes již chronicky známé, puntíčkované pyžamo, které jsme v té době u nás ještě neznali. Viděli jsme úplně jiné sestry v pestrých oblečcích, než jsme znali od nás, a hlavně – byl pátek, a když jsme s Regisem končili naši exkurzi po nemocnici, bylo už kolem šesté a v nemocnici to bylo jak ve včelím úle – nabito lidmi, nabito personálem, ani jednu postel jsme neviděli prázdnou a v úrovni lobby, tedy recepce, najížděl jeden taxík za druhým a odvážel ambulantní pacienty!

Regis se nás hodně ptal na Prahu, pořád to srovnával s Paříží, ale to jsem pochopil až později v době mých dlouhodobějších pobytů v Bostonu, když mě zval na francouzsko-americké

salony k sobě domů. Zpočátku to všechno z jeho strany působilo jako ohromná póza, ale pak jsem pochopil, že on je skutečně hodně citlivý na kulturu, a protože jeho představa o kulturnosti byla především reprezentovaná Francouzi, miloval francouzské impresionisty, francouzské sýry a francouzské víno a pak francouzskou Provence. Prý je tam nádherné světlo, což především ocení profesionální nebo poloprofesionální fotografové. Mně tehdy přišlo, že kdo má v Americe díru v zadku, tak je prakticky umělecký fotograf. A protože tak miloval Francouze a jejich kulturu, zval si k sobě francouzsky mluvící Američany anebo Francouze, kteří tak nějak zabloudili do Bostonu. Mělo to fakt charakter takových těch klasických salonů z 19. století, každý něco vyprávěl, o umění, o tom, co dělá, co tvoří. A protože spousta z těch lidí fotografovalo a byli výtvarně i literárně aktivní, já jsem se v tom se svou ještě zcela nedokonalou angličtinou docela potácel. Regis se stylizoval tak trochu do polohy mého amerického otce. Zajímavé na tom je, že se v té době tolik nemluvílo o politice, tedy o vnitroamerické politice. Samozřejmě, že se probíraly aspekty pádu Berlínské zdi, integrace Východu a Západu, začínající projevy globalizace, o arabském světě se mluvílo, ale o vnitroamerické politice jen minimálně. Je však nutné vzít na zřetel, že to bylo Clintonovo období, to znamená, byla to doba „velkého klidu“. A Clinton sám měl omračující charisma. Pamatuji si, že když měl jednou později přednášku na velkém americkém kardiologickém kongresu, byl sál s asi tisícovkou posluchačů, narvaný k prasknutí, naprosto zjhlý tichem, nikdo ani nedutal a ženy Američanky – kardioložky nepokrytě brečely dojetím. To bylo neopakovatelné.

Během té vůbec první odpolední prohlídky Deacones Medical Center se s námi zastavil v jednom z vyšších pater a ukazoval nám výhled z okna na město, tedy s důrazem na hlavní nemocnice. Pamatuji si, že nám ukazoval prstem: „Támhle vidíte

Massachusetts General Hospital neboli MGH, Charles River, MIT, víte, co je MIT?“

Nikdo z nás nevěděl, že jde o nejlepší technickou univerzitu své doby na světě!

„A támhle je Cambridge a Harvard University.“

Tehdy také nějaký čas trvalo, než jsem pochopil, že jednak to není Cambridge v Anglii, a jednak, že tahle Cambridge, kde je Harvard, už není Boston, přesto, že tam jede červená linka metra. A jedna z těch stanic na červené lince bylo přece Harvard Square, centrum srocování hippies a kouření marihuany v šedesátých letech. Po více jak hodinovém průvodu se s námi Regis rozloučil a já už měl v kapse vizitku s jeho číslem mobilu a on moje čísla, abychom se v Praze mohli setkat. Když jsme opouštěli nemocnici hlavním vchodem, to už bylo kolem sedmé, nepřetržitě tam přistávaly taxíky a vozily ambulantní pacienty domů nebo do okolních hotelů, protože ubytování v hotelu je pro amerického pacienta levnější než hospitalizace v nemocnici.

Z Bostonu jsme ještě zaletěli do Washingtonu navštívit moje nové známé Hausnerovy, českou lékařskou rodinu, s kterou jsme se seznámili v letadle cestou do Bostonu. Spali jsme všichni čtyři v jejich rodinném domě, oni nás provedli celým městem. Volám pak kamarádce Jitce, která mi dala tu navštívenku na cestu do Bostonu a říkám: „Toho tvého známého jsem vůbec nepotkal, ale v nemocnici jsme byli a bylo to skvělé.“

Za dva týdny přijel Regis de Silva do Prahy na svůj fotografický workshop, zastavil se u nás v nemocnici a já pak už na podzim frčel na tři týdny na svoji první stáž Deaconnes Medical Center do Bostonu. To už jsme na Homolce implantovali s přehledem nejvíc kardiostimulátorů u nás, s IKEM jsme byli na špici s defibrilátory a zahájili jsme frontální útok na vybavení zařízení pro koronární intervence, tedy raketově se rozvíjející léčbu akutního infarktu myokardu přímou intervencí

infarktové tepny katetrizační cestou a vůbec, řešení nemocných s chronickou ischemickou chorobou. Velký angiografický systém nám na Homolce chyběl až do roku 1996, provizorně jsme sice využívali zařízení našeho rentgenového pracoviště, ale to nebylo zcela komfortní. A v první půlce devadesátých let se také emancipovali kardiologové, kteří od radiologů převzali v této oblasti diagnostiky a léčby dominanci. Takže jsme prostě chytili vlak!

Na poli arytmiologie jsme byli pořád o kousek vpřed, protože jsme nebyli limitováni výše popsanou absencí velkého angiografické (rentgenového) zařízení a hned po našem návratu z konference v San Diegu jsme v létě 1993 naimplantovali první defibrilátor s transvenózními defibrilačními elektrodami, tedy elektrodami, které bylo možné zavést cévami, a nemuseli jsme implantovat elektrody přímo na srdci, a tedy na otevřeném hrudníku. V té době jsme už prováděli řadu klinických studií, hlavně s kardiostimulátory Vitatron, což byla původně holandská firma. Byl to pro nás první krok, jak uchopit proud technologického boomu. Je sice pravda, že od dob studia medicíny jsem tak sotva chápal Ohmův zákon, ale ona nakonec stimulace srdce vlastně nic jiného ani nepotřebuje. Prostě Holanďani nás měli rádi, protože jsme byli mladí a akční, a tak nás poprvé pozvali do jejich firmy v tehdejší sídle Dierenu. A jeli jsme tam potom ještě několikrát. Fakt byli velmi příjemní a měli k nám mentalitou velmi blízko, v roce 1986 je sice spolkla velká americká firma Medtronic, ale měli garantovanou dlouhou dobu autonomie asi jako Škodovka v rámci Volkswagenu.

Přes ten „úprk“, spojený zejména během let 1991 a 1992, kdy jsme prakticky do dvou let měli možná nejvyšší počet implantací kardiostimulátorů v ČR, jsme se pořád nemohli dotáhnout na ostatní velká centra v Čechách, a to hlavně proto, že jsme prostě měli velké zpoždění v té klasické intervenční kardiologii